

Total No. of Printed Pages—4

4 SEM FYUGP EDNC4A

2026

(May/June)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC4A

(Learner and Learning)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্রশ্নবোৰৰ অতি চমুকৈ উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following questions very shortly :

- (a) মানৱ বৃদ্ধি আৰু বিকাশৰ মাজৰ এটা পাৰ্থক্য লিখা।

Write one difference between human growth and development.

- (b) মনোযোগ মানে কি?

What is meant by attention?

- (c) মল্লৰ শিক্ষার্থী কোনসকল?

Who are slow learners?

(2)

(d) অপসমায়োজনৰ এটা কাৰণ লিখা।

Write one cause of maladjustment.

(e) শিকনত প্ৰভাৱ পেলোৱা যি কোনো এটা ব্যক্তিগত কাৰক উল্লেখ কৰা।

Mention any one personal factor that affects learning.

(f) ব্যক্তিত্বৰ সংজ্ঞা দিয়া।

Define personality.

2. চমু টোকা লিখা :

4×3=12

Write short notes on :

(a) মানৱ বিকাশৰ নীতিসমূহ

Principles of human development

(b) শিকনৰ বৰ্ধনত নিৰ্দেশনাৰ গুৰুত্ব

Importance of guidance for enhancing learning

(c) কৈশোৰকালৰ অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ সমস্যা

Problem of delinquency of adolescents

3. কৈশোৰ স্তৰ মানে কি? মানৱ জীৱনৰ কৈশোৰ স্তৰৰ বিকাশমূলক বৈশিষ্ট্যবোৰ ব্যাখ্যা কৰা।

2+8=10

What is meant by adolescence stage? Explain the developmental characteristics of adolescence stage of human life.

(3)

অথবা / Or

মানৱ বিকাশত প্ৰভাৱ পেলোৱা পৰিবেশীয় কাৰকবোৰ আলোচনা কৰা।

10

Discuss the influence of environmental factors on human development.

4. থৰ্ণডাইকৰ শিকন তত্ত্বটো আলোচনা কৰা।

9

Discuss Thorndike's theory of learning.

অথবা / Or

অভিৰোচন মানে কি? অভিৰোচন আৰু শিকনৰ মাজৰ সম্পৰ্ক বৰ্ণনা কৰা।

2+7=9

What is meant by motivation? Describe the relationship between motivation and learning.

5. ব্যক্তিগত পাৰ্থক্য মানে কি? ব্যক্তিগত পাৰ্থক্যৰ কাৰণবোৰ বৰ্ণনা কৰা।

2+5=7

What is meant by individual differences? Describe the causes of individual differences.

অথবা / Or

শ্ৰেণীকোঠাৰ আন্তঃক্ৰিয়াত ব্যক্তিগত পাৰ্থক্যৰ জ্ঞানৰ তাৎপৰ্য ব্যাখ্যা কৰা।

7

Explain the significance of knowledge of individual differences in classroom interaction.

6. প্রতিভাশালী শিকারৰ বাবে গ্রহণ কৰিব পৰা শৈক্ষিক ব্যৱস্থাৱলী
চমুকৈ লিখা।

6

Write briefly the educational provisions that
can be arranged for gifted learners.

7. মানসিক স্বাস্থ্য মানে কি? এগৰাকী মানসিকভাৱে স্বাস্থ্যৱান
ব্যক্তিৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ বৰ্ণনা কৰা।

2+8=10

What is meant by mental health? Describe the
characteristics of a mentally healthy person.

অথবা / Or

সমায়োজনৰ সংজ্ঞা দিয়া। সমায়োজনত শিক্ষাৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা
কৰা।

2+8=10

Define adjustment. Explain the role of
education in adjustment.

★★★

Total No. of Printed Pages—4

4 SEM FYUGP EDNC4B

2 0 2 6

(May/June)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC4B

(Educational Technology)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. তলৰ প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following questions :

- (a) শৈক্ষিক প্রযুক্তিবিদ্যাৰ উপাদান হিচাপে হাৰ্ডৱেৰ আৰু
চফটৱেৰৰ এটা পাৰ্থক্য লিখা।

Write one difference between hardware
and software components of educational
technology.

- (b) ICT ব্যৱহাৰৰ এটা নীতিগত সমস্যা লিখা।

Write one ethical issue in using ICT.

- (c) অন্তঃব্যক্তিৰ যোগাযোগ মানে কি?

What is intra-personal communication?

(2)

(d) শিক্ষাদান আৰ্হিৰ 'বিন্যাস' মানে কি?

What is 'syntax' of a teaching model?

(e) বন্ধ পৰিবেষ্টনী দূৰদৰ্শন মানে কি?

What is closed-circuit television?

(f) যোগাযোগ প্ৰক্ৰিয়াত বাৰ্তা কি?

What is message in a communication process?

2. তলত দিয়াবোৰৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা : $3 \times 4 = 12$

Write short notes on the following :

(a) অ-শাব্দিক যোগাযোগৰ উপাদানসমূহ

Components of non-verbal communication

(b) EDUSATৰ কাৰ্য্যৱলী

Functions of EDUSAT

(c) ব্যক্তিগত নিৰ্দেশনাত্মক পদ্ধতিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

Features of personalized system of instruction

(d) বৈদ্যুতিক শিকনৰ শৈলীসমূহ

Modes of e-learning

3. শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা বুলিলে কি বুজায়? শৈক্ষিক প্ৰযুক্তিবিদ্যা আৰু নিৰ্দেশনাত্মক প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা। $3 + 8 = 11$

What is meant by educational technology?
Differentiate between educational technology and instructional technology.

(3)

অথবা / Or

প্ৰণালীগত অভিগমন মানে কি? প্ৰণালীগত অভিগমনৰ সুবিধাসমূহ লিখা। $3 + 8 = 11$

What is system approach? Write the advantages of system approach.

4. ভাৰ্চুৱেল শ্ৰেণীকক্ষ কি? ভাৰ্চুৱেল শ্ৰেণীকক্ষৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাসমূহৰ বিষয়ে লিখা। $2 + (3 + 3) = 8$

What is virtual classroom? Write the advantages and disadvantages of virtual classroom.

অথবা / Or

ইণ্টাৰনেট মানে কি? বৰ্তমানৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাত ইণ্টাৰনেটৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰা। $2 + 6 = 8$

What is internet? Describe the impact of internet in today's education system.

5. শ্ৰেণীকোঠাৰ যোগাযোগ বুলিলে কি বুজায়? এজন ভাল শ্ৰেণীকোঠাৰ যোগাযোগকাৰীৰ গুণাবলী বৰ্ণনা কৰা। $2 + 5 = 7$

What is meant by classroom communication?
Describe the qualities of a good classroom communicator.

অথবা / Or

শিকনত যোগাযোগৰ তাৎপৰ্যৰ আলোচনা কৰা। ফলপ্ৰসূ যোগাযোগৰ বাবে ল'ব লগা পদক্ষেপসমূহৰ বিষয়ে লিখা। $3 + 4 = 7$

Discuss the significance of communication in learning. Write the steps for making communication effective.

6. পৰিকল্পিত শিকন বুলিলে কি বুজা ? পৰিকল্পিত শিকনৰ মৌলিক নীতিসমূহ আলোচনা কৰা। 2+6=8

What is meant by programmed learning?
Discuss the fundamental principles of
programmed learning.

অথবা / Or

- দূৰৱৰ্তী শিক্ষা মানে কি ? দূৰৱৰ্তী শিক্ষাত প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ প্ৰয়োগৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা। 2+6=8

What is distance education? Describe the
application of technology in distance
education.

7. ই-পাঠশালাৰ ধাৰণা আৰু ব্যৱহাৰ আলোচনা কৰা। 4+4=8
Discuss the concept and uses of E-Pathsala.

অথবা / Or

- অ-প্ৰক্ষেপণ শিকন সঁজুলিৰ এটা উদাহৰণ দিয়া। দৃশ্য-শ্ৰাব্য শিকন সঁজুলিৰ ধাৰণা আৰু গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

2+(2+4)=8

Give one example of non-projected learning
resources. Discuss the concept and
importance of audio-visual learning
resources.

★★★

Total No. of Printed Pages—3

4 SEM FYUGP EDNC4C

2026

(May/June)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC4C

(**Education and Well-being**)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. তলৰ প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ কৰা : 1×6=6

Answer the following questions :

- (a) মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞান কি ?

What is mental hygiene?

- (b) ব্যক্তিগত লক্ষ্য বুলিলে কি বুজা ?

What is personal goal?

- (c) শৈক্ষিক গ্ৰেডৰ অর্থ কি ?

What is meant by academic grade?

(d) PERMAৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?

What is the full form of PERMA?

(e) ইতিবাচক শিক্ষাৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

State a characteristic of positive education.

(f) আত্মনিয়ন্ত্ৰণ মানে কি ?

What is meant by self-regulation?

2. তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা :

3×4=12

Write short notes on the following :

(a) কৈশোৰ কালৰ হতাশাৰ কাৰণসমূহ

Causes of depression in adolescence

(b) ক্ষমা আৰু ইয়াৰ গুৰুত্ব

Forgiveness and its importance

(c) সুস্থ প্রতিষ্ঠান

Positive institution

(d) সামগ্ৰিক স্বাস্থ্যৰ মাত্ৰাসমূহ

Dimensions of holistic health

3. মানসিক স্বাস্থ্য কি ? সুস্থ মানসিক স্বাস্থ্যৰ লক্ষণবোৰ কি কি ?

কভিডৰ পৰৱৰ্তীকালীন সময়ত মানসিক স্বাস্থ্যৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

2+4+5=11

What is mental health? What are the symptoms of good mental health? Discuss the importance of mental health in post-COVID period.

4. কৈশোৰ কাল বুলিলে কি বুজায়? কৈশোৰ কালত মানসিক স্বাস্থ্যৰ অৱনতি ঘটোৱা মানসিক চাপৰ কাৰণবোৰ কি কি? মানসিক চাপ হ্ৰাস কৰিবৰ বাবে কেনেধৰণৰ ব্যৱস্থাৱলী গ্ৰহণ কৰিব পাৰি?

2+4+5=11

What is meant by adolescence? What are the causes of stress which deteriorate the mental health in adolescence? What type of measures can be taken to reduce mental stress?

5. ইতিবাচক সম্বন্ধ মানে কি? ইতিবাচক সম্বন্ধৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ উল্লেখ কৰা। সমৃদ্ধিশালী জীৱন গঢ়ি তোলাত ইতিবাচক সম্বন্ধই কেনেদৰে প্ৰভাৱ পেলায়, আলোচনা কৰা।

2+4+4=10

What is meant by positive relationship? What are the characteristics of positive relationship? Discuss the influence of positive relationship in achieving flourishing life.

6. মননশীলতা কি? মননশীলতা বৃদ্ধি কৰিবৰ বাবে কেনেধৰণৰ অনুশীলন কৰা হয়, আলোচনা কৰা।

2+8=10

What is mindfulness? Discuss the exercises to develop mindfulness.

Total No. of Printed Pages—4

4 SEM FYUGP EDNC4D

2026

(May/June)

EDUCATION

(Core)

Paper : EDNC4D

(Inclusive Education)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×6=6

Answer the following questions :

- (a) শিকণ অক্ষমতা থকা শিশুৰ এটি বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

State one feature of a child with learning disability.

- (b) সমন্বিত শিক্ষা কি ?

What is integrated education?

- (c) বিশেষ শিক্ষা আৰু অন্তৰ্ভুক্তিকৃত শিক্ষাৰ মাজৰ এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

State a difference between special education and inclusive education.

(2)

- (d) 'বিশেষভাৱে সক্ষম ব্যক্তিৰ অধিকাৰ আইন, ২০১৬'ত বিশেষভাৱে সক্ষম লোকৰ বাবে থকা এটা অধিকাৰ উল্লেখ কৰা।

Mention one right of a person with disability as per the 'Rights of Persons with Disabilities (RPWD) Act, 2016'.

- (e) অন্তৰ্ভুক্তিকৃত শিক্ষাৰ উন্নীতকৰণত পৰিয়ালৰ এটা ভূমিকা উল্লেখ কৰা।

State one role of family in promoting inclusive education.

- (f) সামাজিকভাৱে পিছপৰা শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ বাবে থকা ভাৰত চৰকাৰৰ এখন আঁচনিৰ নাম লিখা।

Name one scheme of the Government of India for the education of socially disadvantaged section.

2. তলত দিয়াবোৰৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা : $3 \times 4 = 12$

Write short notes on the following :

- (a) প্রতিভাসম্পন্ন শিশুৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ
Characteristics of gifted children

- (b) শিক্ষাত অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ গুৰুত্ব
Importance of inclusion in education

- (c) ডাকাৰ কৰ্মআঁচনি কাঠামোৰ কৌশলসমূহ
Strategies of Dakar Framework of Action

অথবা / Or

অপাৰেচন ব্লেকবৰ্ড

Operation Black Board

(3)

- (d) অন্তৰ্ভুক্তিকৃত শিক্ষা উন্নীতকৰণত বেচৰকাৰী সংস্থাৰ ভূমিকা

Role of NGOs in promoting inclusive education

অথবা / Or

বিশেষভাৱে সক্ষম শিক্ষাৰ্থীৰ বাবে মেট্ৰিকোত্তৰ বৃত্তি

Post-matric scholarship for students with disability

3. আৰ্থ-সামাজিকভাৱে পিছপৰা শ্ৰেণীত অন্তৰ্ভুক্ত শিশুসকলৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা। 11

Describe the characteristics of children belonging to socio-economically disadvantaged group.

অথবা / Or

বিশেষ শিকণ অক্ষম শিশুসকলৰ শ্ৰেণীবিভাজনৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

Write a note on the classification of children with specific learning disability.

4. অন্তৰ্ভুক্তিকৃত শিক্ষাৰ সংজ্ঞা দিয়া। অন্তৰ্ভুক্তিকৃত শিক্ষাৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ আলোচনা কৰা। 3+7=10

Define inclusive education. Discuss the characteristics of inclusive education.

অথবা / Or

ভিন্ন প্ৰয়োজনযুক্ত শিশুসকলৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত থকা বাধাসমূহ আলোচনা কৰা। 10

Discuss the barriers of education for children with diverse needs.

5. বাধাগ্ৰস্ত লোকৰ অধিকাৰ সম্পৰ্কত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সন্মিলন, ২০০৬ সম্পৰ্কে লিখা। 11

Write the United Nations Convention on the Rights of Person with Disabilities, 2006.

অথবা / Or

শিশুৰ শিক্ষা সুৰক্ষাৰ বাবে শিক্ষাৰ অধিকাৰ আইন, ২০০৯ত থকা মুখ্য ব্যৱস্থাসমূহ লিখা।

Write the main provisions made by the Right to Education Act, 2009 for safeguarding the child's right to education.

6. ভিন্ন প্ৰয়োজনযুক্ত শিশুসকলৰ বিকাশৰ সুযোগ প্ৰদানৰ বাবে সহ-পাঠ্যক্ৰমিক কাৰ্যাৱলীৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ যুক্তিযুক্ততা বিচাৰ কৰা। 10

Justify the needs of co-curricular activities for facilitating development of children with diverse needs.

★ ★ ★